

A „barátság-evangelizáció” a Biblia mérlegén

avagy hogyan hirdessük az evangéliumot és hogyan ne?

Elterjedt gyakorlat a szabadegyházakban – illetve hasonló protestáns mozgalmakban –, hogy baráti kapcsolatok kiépítésével terjesztik az evangéliumot. [1] Ám bármennyire vonzónak is tűnik, hogy az örömhírt könnyebben befogadhatóvá tegyék mások számára, a keresztény üzenet mindig is a keresztről – azaz az önfeláldozásról és odaadásról – szóló üzenet volt és marad. Hallgatói közül sokan megbotránkoztak Jézus üzenetén. Sokan elhagyták őt azt mondva, hogy „Kemény beszéd ez: ki hallgathatja őt?” (János 6:60). Mások erőszakosan reagáltak, olyannyira, hogy végül keresztre feszítették őt.

Mi váltotta ki az elutasításukat? – Jézus világosan leleplezte, hogy az emberek szeretik az életüket, azaz a saját terveiket, céljaikat és vágyaikat.

Jézus üzenetével ellentétben, a barátság-evangelizáció szükségszerűen részvételt jelent abban a számtalan tevékenységben, amiben az emberek életükhöz, önzésükhöz való ragaszkodása nyilvánul meg. Ez a missziós módszer elkerülhetetlenül együtt jár az érdeklődési körükben és szórakozásaikban való osztozással.

Ha ugyanazt teszed, amit ők, akkor hogyan lehetséges nyilvánvalóvá tenni számukra, hogy mit jelent elveszíteni az életüket? Ha egy hívő ugyanazzal az árral sodródik, mint a nem hívők, hogyan ragadhatná ki őket belőle? Egy ilyen „örömhír” ugyan megkímélhet az üldözésektől, de senkit sem üdvözít.

Ne szeressétek a világot, se azt, ami a világban van. Ha valaki szereti a világot, abban nincs meg az Atya szeretete. Mert mindaz, ami a világban van, a test kívánsága, a szem kívánsága és a vagyonnal való kérdés, nem az Atyától, hanem a világtól van. A világ pedig elmúlik, és annak kívánsága is; de aki Isten akaratát cselekszi, megmarad örökké. (1 János levél 2:15-17)

Ebben az írásunkban áttekintjük a baráti kapcsolatok eszközével való evangelizálás problémáit és összevetjük azzal, ahogyan Jézus, Pál és a többi apostol hirdették az evangéliumot.

Tartalom

- I. rész: Az örömhír terjesztésének alapjai
 - 1 Mi volt Jézus üzenete?
 - 1.1 A megtérés az élet teljes megváltozását jelenti
 - 1.2 A megtérés abból fakad, hogy megértjük a bűn súlyát Isten szentségének fényében
 - 1.3 Jézus követése azt jelenti, hogy hátat fordítunk az önző és világias életnek
 - 2 Hogyan hirdette Jézus az evangéliumot?
 - 3 Az apostolok tanúságtétele
 - 3.1 Az üldözést támasztó üzenet
 - 3.1.1 A korai egyház
 - 3.1.2 Pál apostol – megalkuvások nélkül
 - 3.2 Pál apostol gondolatai saját missziós munkájáról

- 4 Hogyan tegyünk bizonyosságot?
- 5 Hogyan ne tegyünk bizonyosságot?
- II. rész: Mi a probléma a barátság-evangelizációval?
 - 1 A barátság-evangelizáció őszintétlen
 - 2 A barátság-evangelizáció világias életmódra buzdít
 - 3 A keresztények nem barátkozhatnak a világgal
 - 4 A barátság-evangelizáció kirekesztő
 - 4.1 Némelyeket előnyben részesít, másokat nem
 - 4.2 Az emberekhez való ragaszkodás veszélyezteti az életünket
 - 5 A barátság-evangelizáció akadályozza a mélyebb közösségi életet
- III. rész: Gyakori ellenvetések
 - 1 „Pál mondta, hogy a zsidóknak zsidóvá lett és a törvény nélkülieknek törvény nélkülivé – tehát nekünk is alkalmazkodnunk kell mások szintjéhez”
 - 2 „Senki nem jönne el a találkozóinkra, ha csak Istenről beszélénk!”
 - 3 „A «világban» kell lennünk...”
 - 4 „Jézus is a bűnösökhöz ment”
 - 5 „Jézus még a vizet is borrá változtatta... jót szórakozott”
 - 6 „Mi a probléma? Isten azt akarja, hogy szórakozzunk!”
 - 7 Záró gondolatok

⚓ I. rész: Az örömhír terjesztésének alapjai

⚓ 1 Mi volt Jézus üzenete?

Mielőtt arról gondolkodnánk, mit jelent az evangéliumot hirdetni, azaz mit jelent másoknak segíteni, hogy megértsék a Jézus általi megváltást, tisztában kell lenni azzal, mit is jelent valójában a megváltás. Sok szempont van, amelyek lényegesek a megváltásunkhoz: Jézus életében és halálában megnyilvánuló szeretete, az ő isteni volta és közbenjárósága, megtérésünk, a Szellem szerinti élet és még sok más.

A megtérés, valamint az az élet és odaadás, amire Jézus mindenkit hívott, különösen fontos írásunk témájához.

⚓ 1.1 A megtérés az élet teljes megváltozását jelenti

Isten megbocsátásának előfeltétele a megtérés, ami azt jelenti, hogy az addigi bűnös életünk őszinte megbánásával fordulunk Hozzá. Ennek példáit láthatjuk a Zákeusról és a bűnös asszonyról szóló történetekben:

Akik ezt látták, mindnyájan zúgolódtak, és így szóltak: Bűnös embernél szállt meg. Zákeus pedig odaállt az Úr elé, és ezt mondta: Uram, íme, vagyonom felét a szegényeknek adom, és ha valakitől valamit törvénytelenül vettem el, a négyszeresét adom vissza annak. Jézus így felelt neki: Ma lett üdvössége ennek a háznak, mivelhogy ő is Ábrahám fia. Mert az Emberfia azért jött, hogy megkeresse és megtartsa az elveszettet. *(Lukács 19:7-10)*

Egy farizeus arra kérte Jézust, hogy egyék nála. Ő bement a farizeus házába, és asztalhoz telepedett. Egy bűnös asszony pedig, aki abban a városban élt, megtudva, hogy Jézus a farizeus házában vendége, olajat vitt magával egy alabástromtartóban,

megállt mögötte, a lábánál sírva, és könnyeivel kezdte öntözni a lábát, és hajával törölte meg; csókolgatta a lábát, és megkente olajjal. *(Lukács 7:36-38)*

(Lukács 19:7-10)

Jézus sok beszédében és példázatában mutatta, hogy a valódi megtérés a bűntől való elfordulást és Isten akaratának cselekvését jelenti, azaz a saját akaratunk szerinti életünk helyett az Isten akaratára szerinti élet választását.

Mester, melyik a nagy parancsolat a törvényben? Jézus így válaszolt: „Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből.” Ez az első és a nagy parancsolat. A második hasonló ehhez: „Szeresd felebarátodat, mint magadat.”

(Máté 22:36-40)

(Máté 22:36-40)

Azután így szólt mindnyájukhoz: Ha valaki énutánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye fel naponként a keresztjét, és kövessen engem! Mert aki meg akarja menteni az életét, elveszti, aki pedig elveszti az életét énértem, megmenti azt. Mert mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri, önmagát pedig elveszti vagy romlásba viszi?

(Lukács 9:23-25)

(Lukács 9:23-25)

Mindezekből látható, hogy Jézus a kereszténnyé válást összekötötte azzal, hogy neki adjuk teljes életünket; hogy nem magunknak élünk többé, hanem tudatosan törekszünk Isten akaratának a cselekvésére. Ez olyan üzenet, amit sokan nehéznek tartanak és bizonyosan nem vonzó sok barát számára.

✠ 1.2 A megtérés abból fakad, hogy megértjük a bűn súlyát Isten szentségének fényében

A megtérés magába foglalja a bűnhöz való viszonyulásunk teljes megváltozását:

Ha a jobb szemed visz bűnre, vágd ki, és vedd el magadtól, mert jobb neked, ha egy testrészed vész el, mint ha egész tested vettetik a gyehennára. Ha pedig jobb kezed visz bűnre, vágd le, és vedd el magadtól, mert jobb neked, ha egy testrészed vész el, mint ha egész tested vettetik a gyehennára. *(Máté 5:29-30)*

(Máté 5:29-30)

Péter apostol hozzáteszi:

[...] hanem - mivel ő, a Szent hívott el titeket - ti is szentek legyetek egész magatartásotokban, mert meg van írva: „Szentek legyetek, mert én szent vagyok.”

(1 Péter levél 1:15-16)

(1 Péter levél 1:15-16)

Az evangélium nagyon örömteli üzenet, ugyanakkor nagyon komoly is. Ennek a komolyságnak kell tükröződnie abban, ahogy átadjuk az evangéliumot másoknak. Csak így érthetik meg, hogy arra kapnak elhívást, hogy az egyetlen, szent Isten színe elé álljanak, és hogy szükségük van megtérésre.

Amikor valaki megéri Isten szentségét, azt is megéri, milyen mélyen élt a bűnben. Ez a megtérés és a

szent élet alapja. Ha vallásos emberek olyan missziós módszereket alkalmaznak, amelyek nem tükrözik vissza Isten szentségét (például amelyek könnyedén veszik az olyan bűnöket, mint az élvezetek keresése), akadályozzák a Szent Szellem munkáját és nem tudnak bizonyosságot tenni Istenről. Így nem is tudnak másokat istenfélelemre vezetni, illetve arra a felismerésre, hogy a bűneik elválasztják őket Istentől. Pál apostol erre a tanúságtételre buzdítja a hívőket:

Ezért tehát, szerettem, ahogyan mindenkor engedelmeskedtetek, nem csupán jelenlétemben, hanem sokkal inkább most, távollétemben is, félelemmel és rettegéssel munkáljátok üdvösségeteket, mert Isten az, aki munkálja bennetek mind a szándékot, mind a cselekvést az ő tetszésének megfelelően. Zúgolódás és vonakodás nélkül tegyetek mindent, hogy feddhetetlenek és romlatlanok legyetek, Isten hibátlan gyermekei az elfordult és elfajult nemzedékben, akik között ragyogtok, mint csillagok a világban, ha az élet igéjére figyeltek. Ezzel dicsekszem majd Krisztus napján, hogy nem futottam hiába, és nem fáradtam hiába. *(Filippi levél 2:12-16)*

(Filippi levél 2:12-16)

Az itt leírt lelkületre gondolunk, amikor istenfélelemről beszélünk: Istent félve és tisztelve járni, józanul és céltudatosan élni, mindig azt választani, ami valóban szent és jó. Ilyen élet dicsőíti Istent, mert bizonyosságot tesz az erejéről, és arról, hogy mennyire át tudja formálni azokat, akik alávetik magukat Neki. A világnak erre a bizonyágtételre van szüksége.

✚ 1.3 Jézus követése azt jelenti, hogy hátat fordítunk az önző és világias életnek

Manapság sokan – beleértve a vallásos embereket is – rengeteg időt fordítanak különféle szabadidős tevékenységekre és hobbikra. Az emberek olyan sok időt, pénzt és energiát áldoznak szükségtelenül magukra! Ilyen dolgokban keresve a betöltekezést, kimaradnak abból az örömből, amivel Isten akarja megajándékozni őket, és figyelmen kívül hagyják embertársaik szellemi és gyakorlati szükségéit is.

Vessük össze ezt Jézus példájával: Jézus annyira szerette az Atyát és másokat, hogy mindig arra volt gondja, hogyan szolgálhat nekik. Milyen mély is volt a szolgálatra való vágya, amikor a legnagyobb fájdalmak között, a kereszten vívott haláltusájában reménységet adott a vele megfeszített lázadónak és édesanyja ellátásáról is rendelkezett (Lukács 23:39-43; János 19:26-27)! Egyszerűen azt tette, amit mindig is tett: magát elfelejtve másokat helyezett előtérbe.

A Bibliában nem találunk példát arra, hogy Jézus a saját kedvtelését kereste volna, vagy olyan dolgokkal töltötte volna az idejét, amelyek nem szellemi célokat szolgáltak. Jézus teljesen másokért élt, és fáradhatatlan odaadással tanította őket arra, hogy mit jelent valójában hitből élni. Mindig tudatában volt annak, hogy embertársainak milyen nagy szükségük van az Atya megismerésére.

Ez a példa, aminek a követésére hív minket. Erről az elhívásról úgy beszélt, mint életünk meggyűlöléséről, illetve elvesztéséről, meghalásról, kereszthordozásról, valamint, hogy úgy szeressünk, ahogyan ő szeretett minket (János 12:25-26; 15:9-17; Lukács 14:25-33; János 13:34; ...).

A világi ember ezt kérdezi: „Mi hasznom van ebből?“, „Hogyan érezhetem jól magam?“, míg egy keresztény ezt: „Hogyan adhatom teljesen Istennek az életem?“, „Hogyan szerethetem hittestvéreimet és segíthetek másoknak, hogy megtapasztalják Isten szeretetét?“, „Hogyan növekedhetek a hitben és utasíthatom el az evilági kívánságokat?“

Csak azért, hogy vonzóvá tegyék az „evangéliumot“ a világ számára, némely vallásos ember hosszasan magyarázza, hogy a keresztények tulajdonképpen éppen olyanok, mint a nem hívők. Hogyan lehetséges ez,

amikor Jézus élete szöges ellentétben állt a világi életvitellel? Hogyan is lenne lehetséges ezt kereszténységnek nevezni?

Egy bűnös, aki tudatában van a bűneinek, jobb helyzetben van, mint egy vallásos ember, aki nem ismeri fel azokat. A vallásos csoportok sajnálatos módon félrevezetnek olyan embereket, akik korábban elfordultak a bűnös életüktől – látva a saját bűnösségüket –, és becsapják őket azzal, hogy a világi és a keresztény élet összefér egymással. Ezt sokkal nehezebb felismerni és megtérni belőle, mivel a világiasság már egy többé-kevésbé vallásos köntösbe lett bújtatva – igazolást kapott.

Később, a **Gyakori ellenvetések** című részben kitérünk néhány reakcióra, amelyet gyakran tapasztalunk, amikor másokkal a keresztények és a nem hívők hozzáállása közötti különbségről beszélgetünk. Előbb azonban nézzünk meg bibliai példákat arra, hogyan hirdették az evangéliumot Jézus és a követői!

✚ 2 Hogyan hirdette Jézus az evangéliumot?

Jézus találkozása a gazdag ifjúval jól mutatja, hogyan hívta el az embereket:

Amikor útnak indult, odafutott hozzá egy ember, és térdre borulva előtte azt kérdezte tőle: Jó Mester, mit tegyek, hogy elnyerjem az örök életet? Jézus így szólt hozzá: Miért mondasz engem jónak? Senki sem jó az egy Istenen kívül. Tudod a parancsolatokat: „Ne ölj, ne paráználkodj, ne lopj, ne tanúskodj hamisan, ne károsíts meg senkit, tiszteld apádat és anyádat.” Ő pedig ezt mondta neki: Mester, mindezeket megtartottam ifjúságomtól fogva. Jézus rátekintett, megkedvelte őt, és ezt mondta neki: Egy hiányosságod van még: menj, add el, amid van, és oszd szét a szegények között, akkor kincsed lesz a mennyben; azután jöjj, és kövess engem! A válasz miatt elborult az ember arca, és szomorúan távozott, mert nagy vagyona volt. Jézus ekkor körülnézett, és így szólt tanítványaihoz: „Milyen nehezen mennek be Isten országába a gazdagok!” A tanítványok megdöbbenek szavain, Jézus azonban ismét megszólalt, és ezt mondta nekik: Gyermekeim, milyen nehéz az Isten országába bejutni! Könnyebb a tevének a tű fokán átmenni, mint a gazdagnak az Isten országába bejutni. *(Márk 10:17-25)*

(Márk 10:17-25)

Jézus tudta, hogy ennek az ifjúnak nagyon szükséges volt hallania Isten tökéletes mércéjét ahhoz, hogy üdvözüljön. Bár nem volt készséges megtérni, Jézus ezzel mutatta meg leginkább az iránta való szeretetét. Azzal, hogy világosan és lényegre törően elmagyarázta az ifjúnak, hogy miben volt hiányos az Isten iránti szolgálatkészsége, Jézus felkínálta számára a lehetőséget, hogy megítélhesse a bűneit és átadhassa magát Istennek. Nem próbálta megnyerni őt az ifjú konkrét kedvteléseire és érdeklődési köréhez való igazodással. Jézus rátért a lényegre, és amikor az ifjú nem akarta követni őt, nem futott utána, nem próbálta megvigasztalni és megkönnyíteni számára az utat.

Hasonlóképpen mi is tartozunk másoknak ezzel a világos bizonyosságtétellel Isten mércéjéről, amikor az evangéliumot hirdetjük nekik.

A samáriai asszony (János 4) is nagyon közvetlen elhívást kapott, amikor a kúthoz ment, hogy vizet merítsen. Jézus ebből a helyzetből kiindulva beszélt neki önmagáról, hogy ő az élő víz. A beszélgetés során az asszony életének egy nagyon érzékeny pontjára terelte a szót – tudniillik arra, hogy házasságtörésben élt –, ami megakadályozta őt abban, hogy megkaphassa ezt az élő vizet. Az asszonyból azonban ez nagy csodálkozást és örömet váltott ki. Jézus szavaiban meglátta Isten erejét és szeretetét.

Ezek a példák mutatják, hogy a baj nem azzal van, milyen gyorsan vagy közvetlenül beszélünk másokkal az

evangéliumról. A hallgató lelkülete a döntő. A magvető példázatában Jézus négyféle földről beszélt, amelyek az evangélium hallására adott különböző válaszokat írják le (Máté 13:3–8 és 13:18–23). Az elvetett mag jó, és a jó termőföld örömmel fogadja, de a többi föld (azaz a hallgatók szíve) sok ember Isten iránti kőszívűségét jelképezi. Jézus ezzel azt fejezte ki, hogy nem Isten mércéje az, ami megakadályozza az embereket a megtérésben, hanem a nyitottságuk hiánya.

Jézus nem tartott attól, hogy megbánt valakit – nem azért, mert arrogáns vagy érzéketlen lett volna, hanem mert tudta, hogy embertársainak nagyon nagy szüksége van arra, hogy hallják az igazságot. Azáltal mutatta meg szeretetét irántuk, hogy valódi kihívások elé állította őket, hogy Isten elé álljanak és átadják az életüket Neki. A szeretet azt is jelenti, hogy az igazságot mondjuk és nem csupán barátságosak vagyunk. Ezt mutatják Jézus alábbi szavai is:

Amikor mentek az úton, valaki ezt mondta neki: Követlek, akárhova mégy. Jézus azonban így felelt: A rókáknak barlangjuk van, és az égi madaraknak fészük, de az Emberfiának nincs hova fejét lehajtania. Egy másikhoz pedig így szólt: Kövess engem! De ő ezt kérte: Uram, engedd meg, hogy előbb elmenjek, és eltemessem apámat! Jézus így válaszolt neki: Hadd temessék el a halottak a halottaikat, te pedig menj el, és hirdesd az Isten országát! Egy másik is ezt mondta: Követlek, Uram, de előbb engedd meg, hogy búcsút vegyek házam népétől! Jézus pedig így felelt: Aki az eke szarvára teszi a kezét, és hátratekint, nem alkalmas az Isten országára. (Lukács 9:57–62)

(Lukács 9:57–62)

Jézus nem csak kivételesen beszélt ilyen szigorúan a szolgálata során. Egy gyors pillantás is az evangéliumokra nyilvánvalóvá teszi, hogy beszédeinek nagy része magában foglalt valamilyen kihívást arra, hogy Isten nézőpontjából tekintsünk az életre és a világra. Erről többet olvashatsz a „[Ne ítéelj...](#)” – mit mond a Biblia az ítékezésről és a megítélésről? című írásunkban.

Hogyan lenne lehetséges összhangba hozni ezt a nyílt, közvetlen beszédet, amit a fenti példában is látunk, a barátság-evangelizáció emberek tetszését kereső megközelítésével?

Természetesen, ha te magad nem élsz szentül, nem tudod Isten mércéjét világosan hirdetni másoknak. Sokak számára annak kérdése, hogy milyen módon kell hirdetni az evangéliumot, elsőként az arra való nyitottságot kívánja meg, hogy kritikus pillantást vessenek saját életükre.

A szent élet és az igazság hirdetése elkerülhetetlenül ellenállást szül, amely Jézus esetében a kereszthalálhoz vezetett. Nem is lehetne ennél világosabb bizonyosság az emberek tetszését kereső és megalkuvó „evangélium” ellen. Jézus tanítványai, amint azt a következő fejezetben látni fogjuk, ezt a bizonyoságtételt folytatták.

⚓ 3 Az apostolok tanúságtétele

⚓ 3.1 Az üldözést támasztó üzenet

⚓ 3.1.1 A korai egyház

Pünkösdkor Péter nyíltan hirdette az evangéliumot, sőt a zsidókat felelősségre is vonta a Megváltó megfeszítéséért.

Tudja meg tehát Izráel egész háza teljes bizonyossággal, hogy Isten Úrrá és Krisztussá

tette őt: azt a Jézust, akit ti keresztre feszítettetek. Amikor ezt hallották, mintha szíven találták volna őket, és ezt kérdezték Pétertől és a többi apostoltól: Mit tegyünk, testvéreim, férfiak? Péter így válaszolt: Térjete meg, és keresztelkedjete meg mindnyájan Jézus Krisztus nevében bűneitek bocsánatára, és megkapjátok a Szentlélek ajándékát. Mert tiétek ez az ígélet és gyermekeiteké, sőt mindazoké is, akik távol vannak, akiket csak elhív magának az Úr, a mi Istenünk. Még más szavakkal is lelkükre beszélt, és így kérlelte őket: Szabaduljatok meg végre ettől az elfajult nemzedéktől! Akik pedig hallgattak a szavára, megkeresztelkedtek, és azon a napon mintegy háromezer lélek csatlakozott hozzájuk. *(Apostolok cselekedetei 2:36-41)*

(Apostolok cselekedetei 2:36-41)

Isten szava – az Isten munkájáról és megváltó művéről szóló bizonyoságtétel – az, ami mélyen megérintette a hallgatók szívét; nem valamiféle külsőség vagy látványosság befolyásolta őket. Péter világosan és hamisítatlanul hirdette az Isten szeretetéről szóló üzenetet és a megtérés szükségességét. Azokat, akik nyitott szívűek voltak, ez inkább megrendítette, semmint megbotránkoztatta, mivel engedték, hogy Isten Péter szavai által szóljon hozzájuk és megítélje őket.

Ha valaki nem készséges meghallani, amit Isten mondani akar neki, annak szívét még a legjobb meggyőzési módszerek sem fogják megindítani. Ilyen módszerekkel el lehet ugyan érní, hogy valaki vallásossá váljon, de azt nem, hogy kereszténnyé legyen. (Itt „vallásos” alatt azt értjük, hogy valaki felveszi a vallásos életet az Istennek való igaz engedelmesség nélkül: 2 Timóteus levél 3:5.) Ha ilyen embereknek hirdetjük a hamisítatlan igazságot, megütköznek azon az odaadáson, amire Isten hívja őket az evangélium által. Ez elkerülhetetlen.

Az evangélium üzenete már kezdetben magával vonta a keresztények üldözését. Az apostolok ennek ellenére sem adták fel mindannak a hirdetését, amiről tudták, hogy sokakban nagy ellenállást szül.

Amíg beszéltek a néphez, eléjük álltak a papok, a templomórség parancsnoka és a szaduceusok; bosszankodtak ugyanis azon, hogy tanítják a népet, és azt hirdetik, hogy Jézus által van feltámadás a halálból. Ezek elfogták őket, és mivel már este volt, őrizetbe vették őket másnapig. *(Apostolok cselekedetei 4:1-3)*

(Apostolok cselekedetei 4:1-3)

A gyülekezeteket nem nézte mindenki jó szemmel. Jézus példáját követve, bátran hirdették Isten ígését – így nekik is heves üldözésekkel kellett szembenéznük.

De emlékezzete a korábbi napokra, amelyekben miután megvilágosodtatok, sok szenvedéssel teljes küzdelmet álltatok ki. Mert gyalázásokkal és gyötrésekkel nyilvánosan megszégyenítettek titeket, és társaikká lettete azoknak, akikkel ugyanez történt. A foglyokkal is együtt szenvedtetete, és vagyonotok elrablását is örömmel fogadtátok, mivel tudtátok, hogy nektek értékesebb és maradandóbb vagyonotok van.

(Zsidó levél 10:32-34)

(Zsidó levél 10:32-34)

Éppen úgy történt, ahogy azt Jézus megígerte: a tanítványok nem voltak feljebbvalók Mesterüknél, és őket is ugyanúgy üldözték, ahogyan Jézust is (János 15:20). Ennek további példáit találjuk az Apostolok cselekedetei 5:17-42-ben és 6:8-8:3-ban.

3.1.2 Pál apostol - megalkuvások nélkül

Pál bátran hirdette az igét a Szent Szellem ereje által, ahová csak ment. Némelyek örömmel fogadták az üzenetét, mások azonban megbotránkoztak és üldözték őt, sőt megpróbálták megölni. Ez mégsem tartotta vissza attól, hogy – mindaddig, amíg nem kényszerült arra, hogy tovább menjen – minden városban nyíltan és leplezetlenül hirdesse az evangéliumot.

Ikóniumban szintén bementek a zsidók zsinagógájába, és úgy hirdették az igét, hogy a zsidókból is, a görögökből is igen sokan lettek hívőkké. De azok a zsidók, akik nem hittek, felferelték és megharagították a pogányokat a testvérek ellen. Mégis hosszabb időt töltöttek ott, és bátran szóltak az Úrban bízva, aki bizonyosságot tett kegyelmének igéje mellett, és megadta, hogy jeleket és csodákat vigyenek véghez. A város népe meghasonlott, és némelyek a zsidókkal, mások pedig az apostolokkal tartottak. Amikor a pogányok és a zsidók vezetőikkel együtt összefogtak, hogy bántalmazzák és megkövezzék őket, ők ezt megtudva elmenekültek Likaónia városaiba, Lisztrába, Derbébe és a környékre, és ott hirdették az evangéliumot.

(Apostolok cselekedetei 14:1-7)

(Apostolok cselekedetei 14:1-7)

Ez a forgatókönyv ismétlődött újra és újra Pál utazásai során. Pál nem keresett könnyebb utakat a zsidókkal való baráti kapcsolatok óvatos kiépítése révén. Nem próbálta megnyerni őket az életükben való részvétellel. Amikor csak bement egy városba, mindjárt felkereste a zsinagógát és nyíltan hirdette Jézust és Jézus keresztfeszítését, ami különösen nehezen volt befogadható a zsidóság számára (vö. *Apostolok cselekedetei 13:14-43*).

Ahogy azt Jézus meghagyta, Pál mindenkihez szeretettel viszonyult. Az elutasítása nem abból fakadt, hogy durva lett volna másokkal, hanem annak következménye volt, hogy egyszerűen az igazság megosztásával fejezte ki a szeretetét feléjük. Kész volt elhordozni az igazságért való visszautasítást – kész volt arra, hogy „kívülálló” legyen. Saját tapasztalatából merítve profétálta meg:

De mindazokat, akik kegyesen akarnak élni Krisztus Jézusban, szintén üldözni fogják.

(2 Timóteus levél 3:12)

(2 Timóteus levél 3:12)

✚ 3.2 Pál apostol gondolatai saját missziós munkájáról

Annakokáért, mivelhogy ilyen szolgálatban vagyunk, a mint a kegyelmet nyertük, nem csüggedünk el; Hanem lemondunk a szégyen takargatásáról, mint a kik nem járunk ravaszságban, és nem is hamisítjuk meg az Isten ígését, de a nyilvánvaló igazsággal kelletjük magunkat minden ember lelkiismeretének az Isten előtt. Ha mégis leplezett a mi evangéliomunk, azoknak leplezett, a kik elvesznek: A kikben e világ Istene megvakította a hitetlenek elméit, hogy ne lássák a Krisztus dicsőséges evangéliomának világosságát, a ki az Isten képe. Mert nem magunkat prédikáljuk, hanem az Úr Jézus Krisztust; magunkat pedig, mint a ti szolgáitokat, a Jézusért. Mert az Isten, a ki szólt: setétségből világosság ragyogjon, ő gyújtott világosságot a mi szívünkben az Isten dicsősége ismeretének a Jézus Krisztus arcán való világotlatása végett. *(2 Korinthus*

levél 4:1-6, Károli Gáspár fordítás) [2]

(2 Korinthus levél 4:1-6, Károli Gáspár fordítás) [3]

Ahogy Jézus, Pál apostol is megalkuvások nélküli üzenetet hirdetett. Nagy gondja volt rá, hogy másokat valódi megtérésre vezessen és Krisztushoz kössön, nem pedig magához. Nem alkalmazott módszereket, hogy az evangéliumhoz csábítsa őket, hanem egyszerűen engedte, hogy Isten igéje érintse meg a szívüket, hogy így megtapasztalhassák Isten erejének munkáját az életükben. Bízott abban, hogy akik valóban vágyódtak az Istennel való megbékélésre, megértik az üzenetét, annak ellenére, hogy azt sokan nehéznek tartották.

Én is, amikor megérkeztem hozzátok, testvéreim, nem úgy érkeztem, mint aki ékesszólás vagy bölcsesség fölényével hirdeti nektek az Isten bizonyágtételét. Mert úgy határoztam, hogy nem tudok közöttetek másról, csak Jézus Krisztusról, róla is mint a megfeszítettéről. És én erőtlenség, félelem és nagy rettegés között jelentem meg nálatok. Beszédem és igehirdetésem sem az emberi bölcsesség megejtő szavaival hangzott hozzátok, hanem a Lélek bizonyító erejével, hogy hitetek ne emberek bölcsességén, hanem Isten erején nyugodjék. *(1 Korinthus levél 2:1-5)*

(1 Korinthus levél 2:1-5)

Az előbbi levélrészlet címzettjei a korinthusi keresztények voltak. Problémák merültek fel az ottani gyülekezetben, mivel néhány keresztény méltányolta a tehetséges szónokokat. (A szónoklás egyébként nagyra becsült művészet volt a görög társadalomban.) Pál, ahelyett, hogy az ízlésükhöz igazította volna az igehirdetését – ilyen módon felkeltve az érdeklődésüket –, intette őket a világias értékítéletükért. Az idézett helyen elmondta nekik, hogy őszinte szívvel ment el hozzájuk, tudatosan az egyenes és egyszerű beszédet választva. Így maga az evangélium „szólt” hozzájuk, semmint az ízléses „csomagolás”, azaz a megnyerő retorika.

De hála legyen Istennek, aki Krisztus ereje által mindenkor diadalra vezet bennünket, és ismeretének illatát terjeszti általunk mindenütt. Mert Krisztus jó illata vagyunk Isten dicsőségére az üdvözülők és az elkárhozók között: ezeknek a halál illata halálra, azoknak az élet illata életre. De ki alkalmas erre? Mi nem olyanok vagyunk, mint sokan, akik nyereszkednek Isten igéjével, hanem mint akik tiszta szívből, sőt Istenből szólunk Isten előtt Krisztusban.

(2 Korinthus levél 2:14-17)

(2 Korinthus levél 2:14-17)

A hívás mindenki számára ugyanaz, de az egyes emberek különbözőképpen fogadják – nem a külső körülmények vagy a megközelítési módunk, hanem a saját szívük, döntésük miatt.

Pál elfogadta, hogy az evangélium sokakat megbotránkoztat. Viszont azokért, akik szomjazták az igazságot, Pál megalkuvás nélkül, a lehető legvilágosabb szavakkal hirdette azt. Tudta, hogy egyedül csak ez vezethet másokat valódi megtérésre és a Jézus melletti szívbeli elhatározásra.

Pál és munkatársai mindenekelőtt a fáradhatatlan odaadásukkal és a gyakorlatban megélt üzenetükkel tettek tanúságot Jézusról:

Hiszen magatok tudjátok, testvéreim, hogy nem hiába jártunk nálatok. Sőt amint tudjátok, miután előbb szenvedés és bántalmazás ért minket Filippiben, a mi Istenünktől bátorságot kaptunk arra, hogy nyíltan hirdessük nektek Isten evangéliumát sok

küzdelemben. Mert a mi igehirdetésünk nem tévelygésből ered, nem is tisztátalan szándékból, nem is álnokságból. Hanem mivel Isten ítelt minket alkalmasnak arra, hogy ránk bízva az evangéliumot, úgy hirdetjük azt, mint akik nem embereknek akarunk tetszeni, hanem a szívünket vizsgáló Istennek. Hiszen, mint tudjátok, sohasem léptünk fel hízelgő beszéddel, sem leplezett kapzsisággal, Isten a tanúnk: nem is vártunk emberektől dicsőséget, sem tőletek, sem másoktól. Mint Krisztus apostolai élhattünk volna tekintélyünkkel, mégis olyan szelíden léptünk fel közöttetek, mint ahogyan az anya dajkálja gyermekeit. Mivel így vonzódtunk hozzátok, készek voltunk odaadni nektek nemcsak Isten evangéliumát, hanem a saját lelkünket is, mert annyira megszerettünk titeket. Hiszen emlékeztek, testvéreink, a mi fáradozásunkra és vesződésünkre: éjjel és nappal dolgoztunk, hogy senkit meg ne terheljünk nálatok, és úgy hirdettük nektek Isten evangéliumát. Ti vagytok a tanúim és az Isten: milyen szentek, igazak és feddhetetlenek voltunk közöttetek, akik hisztek. Aminthogy azt is tudjátok, hogy mint gyermekeit az apa, mindenkit egyenként intettünk és buzdítottunk, és kérve kértünk titeket: éljetez Istenhez méltó módon, aki az ő országába és dicsőségébe hív titeket. *(1 Thesszalonika levél 2:1-12)*

(1 Thesszalonika levél 2:1-12)

Aki csak tudja, milyen elkötelezettséget jelent szülőnek lenni, jól megértheti, hogy Pál milyen odaszánásra gondolt itt, amikor ezekről a fiatal tanítványokról való gondoskodását apai, illetve anyai gondoskodáshoz hasonlítja. Élete által Pál Krisztus üzenetének lényegét testesítette meg és ennek követésére buzdította a testvéreket is, amint azt a korinthusiakhoz írt levelében is kifejezte:

Legyetek a követőim, amint én is követője vagyok Krisztusnak. *(1 Korinthus levél 11:1)*

(1 Korinthus levél 11:1)

⚓ 4 Hogyan tegyünk bizonyoságot?

Jézus az egyházat – az egyházban megnyilvánuló szeretet és egység által – Isten munkájának legnagyobb bizonyosságaként állította a világ elé.

Új parancsolatot adok nektek, hogy szeressétek egymást: ahogyan én szerettelek titeket, ti is úgy szeressétek egymást! Arról fogja megtudni mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha szeretitek egymást. *(János 13:34-35)*

De nem értük könnyörgők csupán, hanem azokért is, akik az ő szavukra hisznek énbennem; hogy mindnyájan egyek legyenek, ahogyan te, Atyám, énbennem, és én tebenned, hogy ők is bennünk legyenek, hogy elhiggye a világ, hogy te küldtél el engem. Én azt a dicsőséget, amelyet nekem adtál, nekik adtam, hogy egyek legyenek, ahogy mi egyek vagyunk: én őbennük és te énbennem, hogy teljesen eggyé legyenek, hogy felismerje a világ, hogy te küldtél el engem, és úgy szeretted őket, ahogyan engem szerettél. *(János 17:20-23)*

(János 13:34-35)

Ezekben a kijelentéseiben Jézus az egyháznak mint egésznek a tanúságtételét emelte ki. A keresztény egységet és odaadást nem lehet magányosan megélni. Emiatt van az, hogy a keresztények akkor tudnak legjobban tanúskodni Isten életükben végzett munkájáról, amikor együtt vannak, és együtt hívnak másokat az Istennel való életre.

Jézus tanítványságra szóló elhívása a korai egyház életében öltött testet, a hívők egymás iránti odaadásában és a közöttük jelenlevő egységben. A hívők életét látva az istenkereső emberek világosan megérthették, hogy az Istennel való élet valóban azt jelenti, hogy mindenben Őt helyezzük az első helyre és szeretetben, szentségben élünk. A hívők bizonyágtétele által a kívülállók megérthették Isten hívásának komolyságát és Jézus parancsolatának valóságát:

[...] és aki nem veszi fel keresztjét, és nem követ engem, az nem méltó hozzám. Aki megtalálja életét, az elveszti azt, aki pedig elveszti életét énértem, az megtalálja azt.
(Máté 10:38-39)

(Máté 10:38-39)

Pál arról írt, hogy az egyház Isten üdvtervének megvalósulása a földön:

Mindent az ő lába alá vetett, és őt tette mindenek felett az egyház fejévé. Ez az ő teste, és teljessége annak, aki teljessé tesz mindent mindenekben. (Efézus levél 1:22-23)

(Efézus levél 1:22-23)

Az alábbi szentírási részlet világos példája annak, hogy mi történik, amikor egy istenkereső ember találkozik az egyházzal:

Ha tehát összejön az egész gyülekezet, és mindnyájan nyelveken szólnak, és közben bemennek oda az avatatlanok vagy a hitetlenek, nem azt fogják-e mondani, hogy őrzöngtök? De ha valamennyien prófétálnak, és bemegy egy hitetlen vagy avatatlan, azt mindenki meggyőzi bűnös voltáról, mindenki megítéli, és így szívének titkai nyilvánvalóvá lesznek, úgyhogy arcra borulva imádja Istent, és hirdeti, hogy Isten valóban közöttetek van. (1 Korinthus levél 14:23-25) [4]

(1 Korinthus levél 14:23-25)

Többet is olvashatsz az egyházzal a következő írásainkban: [Az első keresztények élete](#), [Az Újszövetség egyháza](#), [Minden keresztény egysége](#), [Az egyház szerkezete: tisztségek vagy feladatok?](#), [A látható egyház](#).

Az egyik probléma a barátság-evangelizációval, hogy Istennek az egyházban végzett munkája helyett az egyén bizonyágtételét hangsúlyozza. Keresztényekként nem szabad önmagunkhoz kötnünk az embereket, hanem Krisztushoz. Helytelen a személyiségünkkel, vagy akár a barátságosságunkkal azt elérni, hogy ragaszkodjanak hozzánk. Sokan úgy építenek kapcsolatokat, hogy megszerettetik magukat másokkal, és így függővé teszik őket. Az ilyen szándékú közeledés sosem önzetlen; figyelmen kívül hagyja Istent, valamint a másik ember szellemi szükségét. (Erről bővebben az [Isten szeretet](#) és a „[Ne ítélj...](#)” – mit mond a Biblia az ítélkezésről és a megítélésről? című írásainkban olvashatsz.)

✚ 5 Hogyan ne tegyünk bizonyágot?

„Előbb összebarátkozom másokkal, azután beszélek majd nekik Istenről; amikor már jobban bíznak bennem és láthatják az irántuk való szeretetemet...” vagy „Nem kezdek mindjárt Istenről beszélni, hanem megvárom,

amíg megkérdezik tőlem, hogy miért cselekszem másként...”

Az ilyen közeledés első hallásra valóban megnyerőnek hangzik. Kétségtelen, hogy a nem hívőkkel való mindennapos kapcsolatainkban arra kaptunk elhívást, hogy példát mutassunk és – amennyire csak rajtunk áll – kifejezzük a szeretetünket irántuk. Ha azonban mélyebb kapcsolatot szeretnénk kiépíteni velük, mint ami például a munkahelyen, iskolában szükséges, átlépjük a hívők és a nem hívők között meghúzott határvonalat. Valószínűleg ez a vélemény nem olyan magától értetődő mindenki számára. Írásunk második részében bővebben írunk erről.

II. rész: Mi a probléma a barátság-evangelizációval?

1 A barátság-evangelizáció őszintétlen

Az Újszövetségben sehol nem olvasunk arról, hogy Jézus így közelítette volna meg az embereket: „Nem igazán szeretnéd Istennek adni az életed? Nem baj, csak gyere és szórakozzunk együtt...” (pl. egy kis ellazulás, zenehallgatás, sport vagy valamilyen más hobbi). A lelke mélyén azonban ezt gondolta volna: „... hacsak játszani jönnek is ma este, lehetőségem nyílik arra, hogy elejtsek néhány szót az evangéliumról.”

Jézus tiszteletben tartotta, ha az emberek nem akartak Istennel élni, és nem próbálta befolyásolni, manipulálni őket, még a „javukra” sem (azaz, hogy üdvözüljenek). Tudta, hogy ez nem lehetséges és hogy semmiféle közvetett közeledés nem őszinte. Embertársaink vágyait kihasználva befolyásolni őket nem más, mint szintiszta manipuláció – éppúgy, mint bármely világi marketing módszer, amely arra próbálja rávenni az embereket, hogy igazán sosem akart dolgokat vásároljanak. Ez a megközelítés az embert inkább tárgyként kezeli, mintsem szabad akarattal rendelkező egyénként. Ezzel szemben a keresztény szeretet komolyan veszi az emberek hitét és nézeteit, és nem használ félrevezető taktikákat a „meghódításukra”. Segít, ha felidézed Pál apostol példáját az 1 Korinthus levél 2. rész 1–5. verseiből!

Ha olyan dolgokkal akarunk másokat elcsábítani, amelyeket szeretnek, torz képet adunk a kereszténységről, hiszen azt a benyomást keltjük, hogy folytathatják addigi életüket és kedvteléseiket. Az ilyen megközelítés azt sugallja, hogy egy hívő és egy hitetlen élete között alig van különbség.

2 A barátság-evangelizáció világi életmódra buzdít

Szomorú, hogy sok vallásos ember nem lát semmi kivetnivalót abban, hogy az Istennel való életet összekösse azzal, hogy továbbra is a kívánságainak él. Bár szavaikból másképp hangozhat, életükkel mégis azt hirdetik, hogy a hit csak egy a többi hobbi között, ami békésen megfér más világi kedvtelések mellett. Így a hit elsekélyesedik, alkalmoszerű nézőponttá válik csupán szemben azzal a megélt hittel, ami egy keresztény teljes életét kívánja.

Ha valaki nem vágyik arra, hogy teljesen Istennek adja az életét, a barátság-evangelizáció kényelmes ürüggyé válik bűnös életvitele folytatására úgy, hogy közben a mások számára való „megközelíthetőség”, illetve az Istenről való beszélgetés „megalapozásának” álarca mögé rejtőzik. Ez a hozzáállás őszintétlen mind magunkkal, mind pedig Istennel és embertársainkkal szemben.

Én azonban nem kívánok mással dicsekedni, mint a mi Urunk Jézus Krisztus keresztségével, aki által keresztre feszítettett számomra a világ, és én is a világ számára.
(Galata levél 6:14)

Krisztussal együtt keresztre vagyok feszítve: többé tehát nem én élek, hanem Krisztus él

bennem; azt az életet pedig, amelyet most testben élek, az Isten Fiában való hitben élem, aki szeretett engem, és önmagát adta értem. *(Galata levél 2:20)*

Aki szereti az életét, elveszti; aki pedig gyűlöli az életét e világon, örök életre őrzi meg azt. Ha valaki nekem szolgál, engem kövessen; és ahol én vagyok, ott lesz az én szolgálóm is; és ha valaki nekem szolgál, azt megbecsüli az Atya. *(János 12:25-26)*

(Galata levél 6:14)

Azáltal, hogy a barátság-evangelizációt Istennek valójában nem tetsző dolgok „megszentelésére” használják, gyakorlatilag minden határát lerombolják annak, hogy mi fér bele a kereszténységbe. Néhányan finomabban közelítik ezt meg, és csak addig mennek el, hogy a nem hívőket egy otthoni játékestre hívják meg, míg mások partit vagy diszkót (vagy ami még rosszabb, „keresztény” diszkót) rendeznek az „evangelizáció” nevében. Egyes vallásos emberek még ezeken is túltesznek, csak hogy bizonyítsák a nem hívőknek: „Nem vagyok különb nálad.”; „Ugyanaz a kedvenc focicsapatom.”, „Ugyanazt a zenét hallgatom.”; „Ugyanazt a filmet láttam.”

Mindez nem segít az embereknek abban, hogy megtérjenek, mert akadályozza őket, hogy megértsék Isten szentségét, és tagadja, hogy a legtöbb ilyen tevékenység már önmagában bűnös.

János apostol így ír:

Ne szeressétek a világot, se azt, ami a világban van. Ha valaki szereti a világot, abban nincs meg az Atya szeretete. Mert mindaz, ami a világban van, a test kívánsága, a szem kívánsága és a vagyonnal való kérkedés, nem az Atyától, hanem a világtól van. A világ pedig elmúlik, és annak kívánsága is; de aki Isten akaratát cselekszi, megmarad örökké.

(1 János levél 2:15-17)

(1 János levél 2:15-17)

✠ 3 A keresztények nem barátkozhatnak a világgal

A keresztények számára éppolyan természetes, hogy mindenben amit tesznek, Isten akaratát keressék, mint a vágyakozás arra, hogy a mindennapi élet eseményeit az Ő szemével lássák. Ez a nem hívőkéhez képest szinte mindenben alapvetően más nézőponthoz, teljesen más értékrendhez és időkihasználáshoz vezet. Miközben egy keresztény szent és istenfélő életre törekszik, szembesül azzal, hogy élete mennyire összeegyeztethetetlen a nem hívőkével.

Ez nem egy olyan „probléma”, ami kompromisszumokkal leküzdhető, hanem természetes – jóllehet fájdalmas – velejárója annak, hogy keresztényekként „idegenek és jövevények” vagyunk a világban, amit alázattal el kell fogadnunk *(Zsidó levél 11:13; 1 Péter levél 2:11)*.

Maga Jézus sem mentegetőzött amiatt, hogy mi alapján választotta meg a barátait:

Ti barátaim vagytok, ha azt teszitek, amit én parancsolok nektek. *(János 15:14)*

(János 15:14)

Jézus nem próbált mindenkivel összebarátkozni. Tudta, hogy azok, akik elutasítják üzenetét, Istennel szembeni ellenállásban élnek, míg az ő újja teljesen más.

Az alábbi bibliai versek is jól mutatják a hívők és hitetlenek közötti távolságot:

Paráznák, nem tudjátok-e, hogy a világgal való barátság ellenségeskedés Istennel? Ha tehát valaki a világgal barátságot köt, ellenségévé válik Istennek. Vagy azt gondoljátok, hogy az Írás ok nélkül mondja: Irigységre kívánczik a lélek, amely bennünk lakozik? *(Jakab levél 4:4-5)*

Ha tehát feltámadtatok Krisztussal, azokat keressétek, amik odafent vannak, ahol Krisztus van, aki Isten jobbán ül. Az odafennvalókkal törődjétek, ne a földiekkel! Mert meghaltatok, és a ti életek el van rejtve Krisztussal együtt Istenben. Mikor Krisztus, a mi életünk megjelenik, akkor vele együtt ti is megjelentek dicsőségben. Öljétek meg tehát tagjaitokban azt, ami földi: a paráznaságot, a tisztátalanságot, a szenvedélyt, a gonosz kívánságot és a kapzsiságot, ami bálványimádás, mert ezek miatt haragszik Isten. Ti is ezeket tettétek egykor, amikor ezekben éltetek [...] *(Kolossé levél 3:1-7)*

(Jakab levél 4:4-5)

Amikor Jézus kiküldte tanítványait, hogy hirdessék az evangéliumot, megparancsolta nekik, hogy tartsák távol magukat azoktól, akik nem mutatnak nyitottságot az üzenetükre:

Ha pedig egy városba vagy faluba mentek be, tudjátok meg, hogy ki méltó ott erre, és maradjatok annál, míg csak tovább nem mentek. Amikor beléptek a házba, köszöntsétek a ház népét, és ha a ház népe méltó, szálljon rá békességetek, ha pedig nem méltó, békességetek térjen vissza rátok! Ha pedig valaki nem fogad be titeket, és nem hallgatja meg beszédeteket: menjetek ki abból a házból vagy városból, még a port is verjétek le lábatokról! Bizony mondom nektek: könnyebb lesz Sodoma és Gomora földjének az ítélet napján, mint annak a városnak. *(Máté 10:11-15)*

(Máté 10:11-15)

Hasonlóképpen Pál apostol is lehetetlennek tartotta, hogy hívők és hitetlenek közösséget vállaljanak egymással:

Ne legyetek a hitetlenekkel felemás igában, mert mi köze egymáshoz az igazságnak és a gonoszságnak, vagy mi köze van a világosságnak a sötétséghez? Vagy mi azonosság van Krisztus és Beliál között? Vagy milyen közösség van hívő és hitetlen között? Hogyan fér össze Isten temploma a bálványokkal? Mert mi az élő Isten temploma vagyunk, ahogyan Isten mondta: „Közöttük fogok lakni és járni, Istenük leszek, és ők az én népem lesznek. Ezért tehát menjetek ki közülük, és váljatok külön tőlük, így szól az Úr, tisztátalant ne érintsetek, és én magamhoz fogadlak titeket, Atyátokká leszek, ti pedig fiaimmá és leányaimmá lesztek, így szól a mindenható Úr.” Mivel tehát ilyen ígéreteink vannak, szerettem, tisztítsuk meg magunkat minden testi és lelki tisztátalanságtól, és Isten félelmében tegyük teljessé megszentelődésünket! *(2 Korinthus levél 6:14-7:1)*

(2 Korinthus levél 6:14-7:1)

Pál az ószövetségi törvényből kölcsönözte a „felemás iga” képét: „*Ne fogj a szántáshoz ökröt és szamarat egy közös igába!*” (5 Mózes 22:10). A törvényi előírás háttérében az áll, hogy a két állat eltérő természetéből fakadóan lehetetlen az egyenes-vonalú szántás. Hasonlóképpen, egy nem hívővel szemben, a hívő ember Istent akarja megdicsőíteni a tetteivel. Így nem tudnak együttműködni a szellemi dolgokban. Egy kereszténynek mindent szellemi módon kell megítélnie az életében. Nincs „szabadidő”, amikor ne volnának érvényesek a szellemi elvek. A hívő számára minden helyzet istentisztelet. (Az „istentisztelet”-ről

nem a vasárnapi összejövétel értelmében ír a Biblia. Lásd **Róma levél 12:1–2.**)

Ha szolgálni akarjuk Istent, ez nem maradhat meg elméleti váagnak, hanem szükségszerűen a hitetlenekétől teljesen eltérő tevékenységhez és időkihasználáshoz vezet. Meg kell gondolnunk, hogy a mindennapi iskolai, munkahelyi stb. kötelezettségeinken túl hogyan használjuk az időnket, mi élvez elsőbbséget. A nem hívők gyakran önző céljaikat akarják betölteni, mint például azt, hogy hogyan szórakozzanak. Ezzel szemben a hívők arra tekintenek, hogyan élt Jézus és olyan elfoglaltságokat keresnek, amelyek nem a saját kedvteléseiket szolgálják, hanem Isten országát építik, mások szellemi javát keresik – mint például közösség más hívőkkel, evangelizáció, bibliaolvasás, imádság.

A 2 Korinthus levél 6. rész 14. versével kezdődő szakaszt helytelenül gyakran a házasságra vagy a párkapcsolatra korlátozzák.

A 14. vers összefüggése nem említi a házasságot. Pál nagyon erős kifejezésekkel él, hogy mutassa a hívő és a hitetlen élete közötti ellentétet: nincsen közöttük több egyetértés, mint Krisztus és a bálványok között.

Más igékkel összevetve, amelyek az elhatárolódásról szólnak (lásd **Zsoltár 1; 1 Péter levél 4:3–5; Máté 10:34–36 és 18:15–18; Jakab levél 4:4–6; Efezus levél 5:3–11; 1 János levél 1:5–7**), következetlen lenne kizárni azt, hogy a szóban forgó ige a barátságra is ugyanúgy érvényes. Önkényes lenne, ha csak a házasságra vonatkoztatnánk, a barátságra viszont nem. Ha olyan nagy a különbség hívők és hitetlenek között, akkor hogyan is lenne lehetséges a barátság?

Természetesen Pál apostol mindezt nem úgy értette, hogy a keresztények egyáltalán nem működhetnek együtt hitetlenekkel, például a munkahelyükön vagy az iskolában. A munkahelyi feladatok önmagukban nem állnak szemben Isten akaratával és keresztényekként jó példát mutathatunk azáltal, hogy Istennek tetsző módon dolgozunk. Ilyen összefüggésben fontos együttműködnünk, segítőkésznek és megfontoltnak lenni. A tisztelet és a vezetőknek való alárendelés szintén biblikus (**Róma levél 13:1–7**), viszont óvakodnunk kell attól, hogy megalkudjunk a hitünket érintő kérdésekben. Ha a keresztények nem dolgoznának rendes társadalomban, akkor teljesen el kellene azt hagyniuk, ami ellentmond a Biblia tanításának (**János 17:15**).

A környezetük reakciójától – az elutasítástól és a barátok elvesztésétől – való félelem sokak számára nyomós oka annak, hogy részt vesznek olyan dolgokban, amelyekről szívük mélyén tudják, hogy Istennek nem kedvesek. Ha valaki a hitetlenek elfogadását keresi, nagyon eltávolodik Istentől. Jeremiás így ír erről:

Ezt mondja az Úr: Átkozott az a férfi, aki emberben bíz, és testi erőre támaszkodik, az Úrtól pedig elfordul szíve! Olyan lesz, mint bokor a pusztában: nem remélhet a jövőtől semmi jót. Kövek között tengődik a pusztában, a szikes, lakatlan földön. De áldott az a férfi, aki az Úrban bíz, akinek az Úr a bizodalma. Mert olyan lesz, mint a víz mellé ültetett fa, amely a folyóig ereszti gyökereit. Nincs mitől félnie, ha eljön a hőség, lombja üde zöld marad. Száraz esztendőben sem kell aggódnia, szüntelenül termi gyümölcsét.

(Jeremiás 17:5–8)

(Jeremiás 17:5–8)

Összegyűjtöttünk még néhány igehelyet az embereknek való megfelelni akarás következményeiről: **János 5:44 és 12:42–43; Lukács 9:26; Galata levél 1:10.**

4 A barátság-evangelizáció kirekesztő

4.1 Némelyeket előnyben részesít, másokat nem

Jézus mindenkit szeretett és mindent arra áldozott, hogy Istennel való kapcsolatra vezesse őket. Nem akarta, hogy ragaszkodjanak hozzá.

Ekkor megérkeztek anyja és testvérei; kint megállva beküldtek hozzá, és hívták őt. Sok ember ült körülötte, és azok szóltak neki: Íme, anyád és a testvéreid odakint keresnek téged! De ő így válaszolt nekik: Ki az én anyám, és kik az én testvéreim? És végignézve a körülötte ülőkön, így szólt: Íme, az én anyám és az én testvéreim. Mert aki Isten akaratát cselekszi, az az én testvérem és az én anyám. *(Márk 3:31-35)*

(Márk 3:31-35)

Jézus mindenki felé nyitott volt, aki meg akarta ismerni Istent. Nekik szentelte idejét és nem azoknak, akiket nem érdekelt az üzenete.

Ezzel szemben a barátság-evangelizáció csak kevesek barátságát keresi, hogy „elérje” őket az evangéliummal. Ezek a kapcsolatok gyakran teljes mértékben személyválogatáson alapulnak: ki az, akit kedvelsz vagy érdekesnek találsz, kivel van valamilyen közös érdeklődésed stb. A világiak éppen ilyen szempontok alapján válogatják meg a barátaikat. Ez a fajta barátság inkább önző indítékokon alapszik semmint azon az önzetlen vágyon, ami mindenkit szolgálni akar, akit csak lehet. Az ilyen kapcsolatok kirekesztőek is: némelyek előnyben részesülnek, mások viszont magukra maradnak.

Tedd fel a kérdést magadnak: „Ki az én igazi családom? Kire van igazán időm? Isten a célja ezeknek a kapcsolatoknak?”

Néhány hitetlen barátira koncentrálni, akik lehet, hogy soha nem fognak Jézus követése mellett dönteni, sokan mellőzötté válnak, akik talán ez idő alatt keresik Istent. Ez nem szeretetteljes. Tevékenyen nyitottnak kell lennünk mindenki felé, aki éppen most vágyakozik Isten után.

Egy másikhoz pedig így szólt: Kövess engem! De ő ezt kérte: Uram, engedd meg, hogy előbb elmenjek, és eltemessem apámat! Jézus így válaszolt neki: Hadd temessék el a halottak a halottaikat, te pedig menj el, és hirdesd az Isten országát! *(Lukács 9:59-60)*

(Lukács 9:59-60)

Jézus arra hívta ezt az embert, hogy hagyja másokra apja eltemetését, hogy elmenve hirdethesse az örömhírt azoknak, akik keresik Istent. Azt mondta, hogy akik szellemileg „halottak” (azaz nem akarnak Istennel élni), gondoskodhatnak erről a feladatról. Természetesen ez nem értelmezhető szabályként, mintha helytelen lenne valakit is eltemetnünk. Azt viszont mutatja, hogy Jézus kész volt még a társadalmi normákat áthágva is az első helyre tenni a szellemileg fontos dolgokat, még ha ezzel másokat meg is botránkoztatott. Ha egy ilyen eseményt, mint a temetés, annyira másodlagosnak tartott, hogy inkább a hitetlenekre hagyta, akkor mennyivel kevésbé töltött volna időt azzal, hogy szükségtelen dolgokat tegyen velük együtt?

Mindezekből látható, hogy Jézus nem tartotta helyesnek, hogy hónapokat, sőt éveket töltsön el „türelmesen” próbálkozva, csak hogy embereket vonzzon magához. Szavaival világossá tette követésének sürgősségét és elsőbbségét. Így mindenkit szembesített a döntéssel, hogy elfogadja vagy elutasítja-e Isten hívását. Istent választva mesterüket is követniük kellett abban, hogy megmutassák másoknak, mit jelent Isten országának a szolgálatát első helyre tenni az életükben.

Az igazi barátságok nem elfogult tetszésre épülnek, hanem arra a közös vágyra, hogy együtt szolgáljuk Istent. Mély, szabad, önzetlen kapcsolatok csak akkor alakulnak ki, ha nem egymás tetszését keressük, hanem Istenét. Az ilyen kapcsolatok bizonyságok a világ számára arról a szeretetről, amit Isten munkál az Őt követőkben (lásd János 13:34).

Az emberek sok szempont alapján válogatják meg a barátaikat – gyakran a közös érdeklődés, emberi szimpátia, vagy egyéni értékrendjük, érdekük, illetve más hasonló feltételek alapján, amelyek nagymértékben önzőek. Ezzel szemben a keresztények arra hivatottak, hogy mindenkit előítéletek nélkül szeressenek. Ezzel a szeretettel hívhatjuk meg embertársainkat arra, hogy megismerjék Istent és az Ő szeretetét. Ha elutasítják ezt a szeretetet, el kell fogadnunk, hogy nem tudunk nekik segíteni.

✠ 4.2 Az emberekhez való ragaszkodás veszélyezteti az életünket

Sokak számára az a vágy, hogy szeretteik üdvözljenek, nagy akadálya annak, hogy világosan megítéljék nyitottságuk hiányát. Ez viszont, a barátok és rokonok elvárásai miatt, megalkuváshoz vezet az Istennek való engedelmség tekintetében. Így elvész a tisztánlátás azzal kapcsolatban, hogy milyen fontos mindenben Isten akaratát keresni. Ez által a keresztény élet mércéje, az igazság megváltozik.

Jézus tudta, hogy az emberekhez való ragaszkodás sokakat visszatart majd attól, hogy bemenjenek Isten országába. Ő mindenkinél jobban szerette az embereket és tudatában volt annak, hogy a szeretet azt jelenti, nem lehet enyhíteni az üzenetet, vagy megpróbálni szélesebbé tenni a keskeny utat. Nem lehet Istennel élni a kereszt felvétele nélkül.

Menjetek be a szoros kapun! Mert tágas az a kapu, és széles az az út, amely a kárhozatba visz, és sokan vannak, akik bemennek azon. Mert szoros az a kapu, és keskeny az az út, amely az életre visz, és kevesen vannak, akik megtalálják azt. (Máté 7:13-14)

(Máté 7:13-14)

Azok, akik megpróbálják kiszélesíteni a keskeny utat, hogy szeretteik is elférjenek rajta, eltérnek Jézus üzenetétől. Így nem tudnak Istenhez vezetni másokat és ők maguk is eltévesztik az életre vezető utat. Mások elvárásaihoz alkalmazkodnunk valójában nem szeretet, még ha annak is tűnik vagy érezzük.

Nyomós oka volt annak, hogy Jézus ezt mondta az őt követőknek:

Aki jobban szereti apját vagy anyját, mint engem, az nem méltó hozzám; aki jobban szereti fiát vagy leányát, mint engem, az nem méltó hozzám; és aki nem veszi fel keresztjét, és nem követ engem, az nem méltó hozzám. Aki megtalálja életét, az elveszti azt, aki pedig elveszti életét énértem, az megtalálja azt. (Máté 10:37-39)

(Máté 10:37-39)

5 A barátság-evangelizáció akadályozza a mélyebb közösségi életet

Ahhoz, hogy fenntarthatod kapcsolataidat a nem hívőkkel, – adott esetben sok – időt kell velük töltened. Ha minden hívő ezt tenné, akkor nem tudnának szoros, odaadó kapcsolatokat építeni egymással, mert mindegyikük különféle dolgokkal lenne elfoglalva. Nehezen találnának időt arra, hogy összejöjjenek, mivel az egyik röplabdázik hétfőnként, a másik keddenként művész klubba jár, a harmadik szerdára megbeszélte, hogy megnéz egy filmet a kollégákkal, és így tovább. Egyszerűen nincs idő arra, hogy minden nap

találkozzanak, hogy olvassák a Bibliát és megosszák az életüket egymással. Ez nem az az életpélda, amiről az Újszövetségben olvasunk. A jeruzsálemi gyülekezetről így ír az Apostolok cselekedetei:

Ők pedig kitartóan részt vettek az apostoli tanításban, a közösségben, a kenyér megtörésében és az imádkozásban. Félelem támadt minden lélekben, és az apostolok által sok csoda és jel történt. Mindazok pedig, akik hittek, együtt voltak, és mindenük közös volt. Vagyonukat és javaikat eladták, szétosztották mindenkinek: ahogyan éppen szükség volt rá. Mindennap állhatatosan, egy szívvel, egy lélekkel voltak a templomban, és amikor házanként megtörték a kenyeret, örömmel és tiszta szívvel részesültek az ételben; dicsérték Istent, és kedvelte őket az egész nép. Az Úr pedig napról napra növelte a gyülekezetet az üdvözülőkkel. *(Apostolok cselekedetei 2:42-47)*

(Apostolok cselekedetei 2:42-47)

A keresztények egymásnak adták az életüket és másokat is az ebben való részvételre hívtak. Közösségi életük semmiképpen sem volt akadálya annak, hogy legyen elég idejük hívni a nem hívókat az Istennel való életre. Az Újszövetségben sok bizonyágunk van arról, hogyan munkálkodtak együtt az evangélium hirdetésében ahelyett, hogy mindenki a saját személyes „küldetését” töltötte volna be. Földi javaik megosztásával támogatták egymást, és így több erejük szabadult fel a tanúságtételre és a közösségre. Egymás iránti szeretetük és egységük tanúsága volt annak a változásnak, amit a megváltás hoz az életünkbe, és jól szemléltette, mit jelent, ha valaki egész életét Krisztusnak adja.

Vigyázzatok, testvéreim, senki ne szakadjon el közületek az élő Istentől hitetlen és gonosz szívvel. Sőt buzdítsátok egymást minden egyes napon, amíg tart a ma, hogy a bűn csábítása közületek senkit meg ne keményítsen. Mert részeseivé lettünk Krisztusnak, ha azt a bizalmat, amely kezdetben élt bennünk, mindvégig szilárdan megtartjuk. *(Zsidó levél 3:12-14)*

(Zsidó levél 3:12-14)

A Zsidó levél írója arra buzdítja a keresztényeket ebben az igében, hogy minden nap törődjenek egymás szellemi életével. Buzdítását komoly figyelmeztetéssel köti össze, hogy biztosítsa, mindenki megkapja a szükséges segítséget a bűn feletti győzelemhez. A szentségért folytatott harc természetesen elvezet arra a felismerésre, hogy gyengék vagyunk és sok megerősítésre van szükségünk keresztény utunkon.

⚓ III. rész: Gyakori ellenvetések

1 „Pál mondta, hogy a zsidóknak zsidóvá lett és a törvény nélkülieknek törvény nélkülivé - tehát nekünk is alkalmazkodnunk kell mások szintjéhez”

Mert bár én mindenkivel szemben szabad vagyok, magamat mégis mindenkinek szolgájává tettem, hogy minél többeket megnyerjek. A zsidóknak olyanná lettem, mint aki zsidó, hogy megnyerjem a zsidókat; a törvény uralma alatt levőknek, mint a törvény uralma alatt levő – pedig én magam nem vagyok a törvény uralma alatt –, hogy megnyerjem a törvény uralma alatt levőket. A törvény nélkülieknek olyanná lettem, mint aki törvény nélküli – pedig nem vagyok Isten törvénye nélkül, **hanem Krisztus törvénye szerint élek** –, hogy megnyerjem a törvény nélkülieket. Az erőtléneknek erőtlenné lettem, hogy megnyerjem az erőtlenekeket: mindenkinek mindenné lettem, hogy mindenképpen megmentsek némelyeket. (1 Korinthusi levél 9:19–22)

(1 Korinthusi levél 9:19–22)

Jézus követőiként valóban érzékenynek kell lennünk embertársainkkal szemben. Fontos figyelembe vennünk, hogy milyen háttérből jönnek, és ahol lehet, el kell kerülnünk, hogy valamit támadásként értelmezzenek részünkről. Viszont súlyos hiba lenne feljogosításként használnunk a fenti ígét arra, hogy a bűnt igazoljuk az emberek „elérése” céljából. Semmi nyomát sem találjuk az Újszövetségben annak, hogy a keresztények részt vettek volna pogány tevékenységekben a „kapcsolatépítés” érdekében. Ezt a tényt a történelem is megerősíti: Jézus követői jól ismertek voltak arról, hogy nem vettek részt a cirkuszi, színházi, illetve sportrendezvényeken. [5]

A fenti igében említett „törvény alatt levők” (azaz zsidók) és „törvény nélküliek” (azaz pogányok) kifejezések azt mutatják, hogy Pál az emberek kulturális, illetve vallásos hátterére utalt, és nem egyéni életmódjukra. Amennyire hite engedte, az evangélium hirdetésekor érzékeny és tiszteletteljes volt annak érdekében, hogy senkit ne botránkoztasson meg szükségtelenül.

Tiszteletének egyik példaként Pál apostolnak a zsidó törvényhez való viszonyulását lehet említeni. A törvénytartás kérdése különösen érzékeny pont volt a zsidók számára, ami érthető is, mivel a törvényt Isten adta nekik. Emiatt az apostoloknak különös gondot kellett fordítaniuk arra, hogy elvezessék a zsidó-származásúakat arra a felismerésre, hogy a továbbiakban már nem szükséges betartani a törvény szertartásokra vonatkozó részét. A Róma levél 14. fejezete leírja, hogyan vált Pál „erőtlenné”. A zsidó-származású testvéreket, akik csak zöldségfélét ettek (valószínűleg azért, mert a piacon kapható hús nem volt *kóser*, azaz nem felelt meg a zsidó étkezési előírásoknak) hitben „erőtléneknek” nevezi. Pál tudta, hogy Krisztusban szabadsága van arra, hogy nem *kóser* húst egyen, de a zsidó-származású keresztények miatt, akiknek a lelkiismerete erőtlenséget okozott ebben a pontban, ő is zöldségfélét evett velük (Róma levél 14:20–21).

Másrészt a pogányok irányában Pál apostol megmutatta, hogy zsidó létére is szabad arra, hogy együtt egyen velük nem *kóser* étrendjük ellenére is (1 Korinthus levél 10:27–30), viszont nem vett részt pogány szertartásokon annak érdekében, hogy prédikálhasson nekik.

Pál „mindenkinek mindenné” lett, hogy üdvözülhessenek. Minden lehetségest megtett azért, hogy leküzdje a kulturális, illetve a különböző gondolkodásmódból fakadó akadályokat. Mindemellet azonban óvatos volt, hogy ne alkudjon meg semmiben. Bármiféle megalkuvás torz képet mutatott volna a keresztény szabadságról és akadályozott volna másokat abban, hogy megértsék, mennyire radikálisan meg kell térniük bűnös életükből ahhoz, hogy üdvözülhessenek.

Pál apostol mindenek előtt odaadó lelkületével közeledett másokhoz az ő „szintjükön”. Arra áldozta az idejét – egész életét –, hogy hirdesse az ígét. Ezzel gyakran kockára tette az életét, ahogy Krisztus is. Életpéldájával mutatta, hogy a kereszténység nem jóleső szabadidős tevékenység, hanem önfeláldozás és

odaadás. A következő versek is tükrözik, hogy Pál milyen életre hívott másokat:

Nem tudjátok-e, hogy akik versenypályán futnak, mindnyájan futnak ugyan, de csak egy nyeri el a versenydíjat? Úgy fussatok, hogy elnyerjétek. Aki pedig versenyben vesz részt, mindenben önmegtartóztató: azok azért, hogy elhervadó koszorút nyerjenek, mi pedig azért, hogy hervadhatatlant. Én tehát úgy futok, mint aki előtt nem bizonytalan a cél, úgy öklözök, mint aki nem a levegőbe vág, hanem megsanyargatom és engedelmessé teszem a testemet, hogy amíg másoknak prédikálok, magam ne legyek alkalmatlanná a küzdelemre. *(1 Korinthus levél 9:24-27)*

Krisztus szolgálói? Esztelenül szólok: én még inkább, hiszen többet fáradoztam, többször börtönöztek be, igen sok verést szenvedtem el, sokszor forogtam halálos veszedelemben. Zsidóktól ötször kaptam egy híján negyven botütést, háromszor megvesszőztek, egyszer megköveztek, háromszor szenvedtem hajótörést, egy éjt és egy napot hanyódtam a tenger hullámain. Gyakran voltam úton, veszedelemben folyókon, veszedelemben rablók között, veszedelemben népem között, veszedelemben pogányok között, veszedelemben városban, veszedelemben pusztaságban, veszedelemben a tengeren, veszedelemben áltestvérek között, fáradozásban és veszélyességben, gyakori virrasztásban, éhezésben és szomjazásban, gyakori böjtölésben, hidegben és mezítelenségben. Ezekén kívül még ott van naponkénti zaklattatásom és az összes gyülekezet gondja. Ki erőtlén, hogy vele együtt ne volnék én is erőtlén? Ki botránkozik meg, hogy ne égnék én is? Ha dicsekednem kell, a gyengeségeimmel fogok dicsekedni. Az Úr Jézus Istene és Atyja, aki áldott örökké, tudja, hogy nem hazudok. Damaszkuszban Aretász király helytartója őriztette a damaszkusziak városát, hogy elfogjanak engem. Ablakon át kosárban eresztettek le a falon, és megmenekültem a kezéből. *(2 Korinthusi levél 11:23-33)*

(1 Korinthus levél 9:24-27)

Pál apostol nem könnyed életvitelről ír, hanem Isten akaratának kereséséről! Ha Pál és munkatársai résztvettek volna az emberek szórakoztató tevékenységeiben, képtelenek lettek volna megmutatni, hogy a Krisztussal való élet éppen az erről való lemondást jelenti, az önmagunknak való meghalást, hogy Krisztusnak szolgálhassunk. Mit is adhatott volna nekik a világ, amijük nem volt meg Krisztusban? Hogyan is hordozhatott volna el Pál ilyen szenvedéseket másokért, ha teret engedett volna a szívében önző nagyravágyásnak, nem is beszélve arról, ha költséges, időigényes és szórakoztató hobbikat űzött volna?

Krisztus megüresítette magát (Filippi levél 2:1-11). Pál követte példáját. Mindketten arra hívnak minket, hogy ugyanazt tegyük – és így „mindenkinek mindenné” legyünk.

2 „Senki nem jönne el a találkozóinkra, ha csak Istenről beszélnék!”

Egy ilyen állítás felveti a kérdést: „Valóban megértetted, ki Isten és mire hív téged?” Ha tudatában vagy annak, hogy Isten az élet szerzője, a világegyetem teremtője, a szeretet, remény és minden betöltekezés forrása, hogyan lehetne probléma „túl sokat” beszélni róla? Ha pedig valóban örömmel beszélsz Róla, amennyit és amikor csak lehet, akkor a kívülállókval való üres időtöltéssel miért kelted azt a benyomást bennük, hogy Isten nem olyan fontos számodra? Embertársainknak a példánkából kell látniuk, hogy milyen fontos Isten és az Ő szava az életünkben.

Sokan száraz és élettelen könyvnek ismerik meg Isten igéjét, mert nem látják az üzenetét gyakorlatba ültetve. Ezért csupán ősi szöveg marad számukra, amit nem is lehet igazán megérteni és javarészt

semmitmondó a mai kor számára.

A keresztények feladata, hogy feltárják Isten igéjét mások előtt. Azáltal, hogy Isten igéjére építik életüket, a hívők beleillesztik a Biblia ősi üzenetét a modern, gyakorlati életbe. Így, ami nehezen érthető volt, egyszerre mindennapos, megélhető valósággá válik, és a Biblia az erő és buzdítás, az útmutatás és bölcsesség kiapadhatatlan forrásaként tárul fel.

Miért is lenne szükséges összekevernünk Isten igéjének hirdetését mások ízlésének és vágyainak kielégítésével, kellemes időtöltést és szórakozást kínálva nekik, mintha a Szentírás hiányt szenvedne valamiben? Az ilyen megközelítés éppen azt közvetíti a kívülállók felé, hogy a Biblia üzenete valójában nem olyan megszabadító, teljességet és életet adó, mint ahogy azt állítja.

Isten igéje valóban az igazi „étel”, amit ha megbecsülünk és általa élünk, nem fogunk „unalmasnak” találni. Ellenkezőleg, megtapasztaljuk, hogy mennyire mélyen betölt minket és így képessé válunk segíteni másoknak, hogy ők is meglássák ezt.

A Lélek az, aki életre kelt, a test nem használ semmit: azok a beszédek, amelyeket én mondtam nektek: Lélek és élet. *(János 6:63)*

(János 6:63)

Isten szava önmagában élet és szabadság:

Bizony, bizony, mondom nektek, hogy eljön az óra, és az most van, amikor a halottak hallják az Isten Fiának a hangját, és akik meghallották, élni fognak. *(János 5:25)*

Így szólt akkor Jézus azokhoz a zsidókhoz, akik hittek benne: Ha ti megtartjátok az én ígémet, valóban tanítványaim vagytok; megismeritek az igazságot, és az igazság megszabadít titeket. Ők ezt kérdezték tőle: Ábrahám utódai vagyunk, és soha nem voltunk szolgálói senkinek. Hogyan mondhatod hát: Szabadok lesztek? Jézus így válaszolt nekik: Bizony, bizony, mondom nektek, hogy aki bűnt cselekszik, az a bűn szolgája. A szolga pedig nem marad a házban örökre: a fiú marad ott örökre. Ha tehát a Fiú megszabadít titeket, valóban szabadok lesztek. *(János 8:31-36)*

(János 5:25)

Isten munkája az, amikor emberek, akik korábban kevéssé vagy egyáltalán nem érdeklődtek Isten iránt, megtérhetnek. Ezért nem kell tartanunk attól, hogy az evangélium „túl sok” lenne valakinek. Ellenkezőleg, az evangélium valóban örömhír, ami megszabadítja az embereket a bűneikből. Akik nyitott szívűek Isten felé, megérdemlik az esélyt, hogy teljességében hallják az evangéliumot és így megtérhessenek. Egy világi csábításokkal kevert „evangélium” talán több embert vonz, de nem vezetheti őket igazi megtérésre, hanem vallásos képmutatásba sodorja őket.

Jézus világossá tette: nem számíthatunk arra, hogy sokan lesznek nyitottak az evangélium befogadására. Ezért nem szabad kötelességünknek érezni, hogy alkalmazkodjunk a tömeg elvárásaihoz.

Valaki ezt kérdezte tőle: Uram, kevesen vannak-e, akik üdvözülnek? Ő így felelt nekik: Igyekeztek bemenni a szoros kapun, mert mondom nektek, hogy sokan akarnak majd bemenni, de nem tudnak. *(Lukács 13:23-24)*

(Lukács 13:23-24)

3 „A «világban» kell lennünk...”

... de nem a világból valóknak! Sajnos ennek a kijelentésnek az első felét – ami nem is közvetlen bibliai idézet – gyakran hangsúlyozzák, de a másik felét már kevésbé veszik figyelembe. Ebben találnak fogódzót arra, hogy az „evangelizáció” nevében világi tevékenységekben vegyenek részt.

Jézus valójában ezt mondta a tanítványokról, akik a „világban” vannak:

Én nekik adtam igédet, és a világ gyűlölte őket, mert nem a világból valók, mint ahogy én sem vagyok a világból való. Nem azt kérem, hogy vedd ki őket a világból, hanem hogy őrizd meg őket a gonosztól. Nem a világból valók, mint ahogy én sem vagyok a világból való. Szenteld meg őket az igazsággal: a te igéd igazság. Ahogyan engem elküldtél a világba, én is elküldtem őket a világba [...] *(János 17:14-18)*

(János 17:14-18)

Jézus arra hívta a tanítványait, hogy a világ világossága legyenek – azaz, hogy az emberek között legyenek és megtérésre hívják őket. Tudta, hogy ha az igazságot hirdetik, ahogyan ő is tette, üldözni fogják őket, de nem akarta, hogy emiatt elhagyják a világot. Ha azonban megalkusznak a világgal, olyanok lesznek, mint a só, ami ízetlenné vált és semmire sem való *(Máté 5:13-16)*: többé már nem tudnak megtérésre segíteni másokat, és maguk sem üdvözülnek. Ahogyan azt már korábban is idéztük, János apostol így fejezte ki:

Ne szeressétek a világot, se azt, ami a világban van. Ha valaki szereti a világot, abban nincs meg az Atya szeretete. Mert mindaz, ami a világban van, a test kívánsága, a szem kívánsága és a vagyonnal való kérkedés, nem az Atyától, hanem a világtól van. A világ pedig elmúlik, és annak kívánsága is; de aki Isten akaratát cselekszi, megmarad örökké. *(1 János levél 2:15-17)*

(1 János levél 2:15-17)

4 „Jézus is a bűnösökhöz ment”

Vallásos emberek gyakran hivatkoznak erre a közhelyre annak igazolásaként, hogy részt vesznek hitetlenek által rendezett partikon vagy elmennek „sörözni” velük, hogy Istenről beszéljenek nekik. Úgy tűnik, hogy az ifjúsági csoport vezetők különösen kedvelik ezt az érvet, de tulajdonképpen honnan veszik? – Nincs rá példa ugyanis, hogy Jézus részt vett volna a mai világias – erkölcstelen zenével és részegeskedéssel együttjáró – partikhoz hasonló alkalmakon.

Ha számításba vesszük Zákeust [6], a vámszedőt, aki meghívta Jézust a házába, és akit annyira megérintett Jézus üzenete, hogy megtért a kapzsiságából, akkor igen: Jézus a „bűnösökhöz” ment, és ilyen értelemben nekünk is mennünk kell.

Ha tüzetesebben megvizsgáljuk az evangéliumi igéket, amelyek ilyen „bűnösökről” szólnak, kiderül, hogy gyakran ők mentek Jézushoz, mert hallották, amiket mondott és szavai megítélték őket: szembesültek azzal, hogy meg kell térniük.

A vámszedők és a bűnösök mindnyájan Jézushoz igyekeztek, hogy hallgassák őt. A farizeusok és az írástudók pedig így zúgolódtak: Ez bűnösöket fogad magához, és együtt eszik velük. *(Lukács 15:1-2)*

Azután ismét kiment a tenger mellé, az egész sokaság pedig odament hozzá, és tanította őket. Amikor továbbment, meglátta Lévit, Alfeus fiát, aki a vámszedőhelyen ült, és így szólt hozzá: Kövess engem! Az pedig felkelt, és követte őt. És történt, hogy mikor Lévi házában az asztalnál ült, sok vámszedő és bűnös is odatelepedett Jézus és a tanítványai mellé, mivel sokan voltak, és követték őt. *(Márk 2:13-15)*

(Lukács 15:1-2)

Ezek a „bűnösök” hallgatták Keresztelő János igehirdetését arról, hogy a messiási birodalom elközelgett. Világosan látták, hogy nem igazak Isten előtt és szükséges megtérniük. Miután megbánták a bűneiket és megkeresztelkedtek János által, felkészülten várták a Messiást. Amikor hallották Jézust tanítani, éheztek az üzenetére a farizeusokkal ellentétben, akiknek Jézus ezt mondta:

Ki teljesítette a kettő közül az apja akaratát? Azt felelték: Az első. Jézus erre ezt mondta nekik: Bizony mondom nektek, hogy a vámszedők és a parázna nők előttetek mennek be az Isten országába. Mert eljött hozzátok János az igazság útján, de nem hittetek neki, a vámszedők és a parázna nők pedig hittek neki. Ti azonban ezt látva még később sem gondoltátok meg magatokat, hogy higgyetek neki. *(Máté 21:31-32)*

(Máté 21:31-32)

Jézus elvárta az emberektől, hogy hallgassanak Keresztelő Jánosra – a „pusztában kiáltó szóra”: a teveszőr ruhába öltözött, magányos prófétára [7]. Nyilvánvalóan nem látta fontosnak a külsőségeket és az emberek ízléséhez való alkalmazkodást ahhoz, hogy megtérésre hívja őket. Jézus nem volt kénytelen arra a szintre süllyedni, hogy kellemesen töltse az idejét különféle „partikon”, vagy jót szórakozzon és közben becsempésszen néhány szót a benne való hitről. Nyíltan és közvetlenül beszélt, azzal a világos üzenettel fordult másokhoz, hogy térjenek meg önfejlő életükből, hogy Istent szolgálják.

Jézus bizonygátétele nem az volt, amihez hasonlót gyakran hallani a vallásos fiatalok körében: „Elmegyek a barátaimmal, akik isznak és jó példát mutatnak nekik azzal, hogy nem iszom le magam, illetve egyáltalán nem iszom.” Az ilyen viselkedés ugyan mutathat egyfajta mértékletességet, de eltéveszti a célt, hogy a teljes igazságról tegyünk bizonygátot. Jézus nyíltan tanította, hogy a vele való élet a szeretetért vállalt önmegtagadásról szól és nem önmagunk kényeztetéséről vagy élvezetek kereséséről, még „méréskelte” formában sem. Arra hívjuk azokat, akik a világból menekülnek, hogy mérsékeltebb formában keressék az élvezeteket és önmaguk kényeztetését? Ha ez a végeredmény, akkor kétszerte jobban elveszettek, mint korábban – és mi is velük együtt:

Jaj nektek, képmutató írástudók és farizeusok, mert bejártok a tengert és a szárazföldet, hogy egyetlen pogányt zsidó hitre térítsetek, és ha ez megtörtént, akkor a gyehenna fiává teszitek, kétszerte inkább magatoknál. *(Máté 23:15)*

(Máté 23:15)

5 „Jézus még a vizet is borrá változtatta... jót szórakozott”

A kánai menyegzőt (János 2:1-11) gyakran használják példaként arra, hogy Jézus „partikra” járt. Ezzel a véleménnyel kapcsolatban számos kérdést kell fontolóra venni:

- Elnéző volt-e Jézus a túlzott alkoholfogyasztással szemben?
- Milyen menyegző is volt ez?
- Miért tette Jézus ezt a csodát?

- Mit mutatnak más bibliai helyek a világi tevékenységekben való részvételről?

Bízunk abban, hogy ha valaki csak alapvető ismeretekkel is rendelkezik Jézusról, az első kérdésre határozott nemmel válaszol. Ha a vendégek valóban „megittasodtak” (ahogy a násznagy kijelentését a 10. versben gyakran értelmezik), akkor Jézus az alkohollal való visszaélésben támogatta volna őket. Ezt lehetetlen feltételezni. Hasonlóan Mária kérése Jézushoz – „Nincs boruk.” (2. vers) – sem arra irányult, hogy a vendégek megittasodjanak. Mária nagyon engedelmes hívő volt és jobban ismerte fiát – akinek a szentségét mindenkinél jobban tapasztalta – annál, semhogy ilyen dologra kérte volna őt.

Éppen ellenkezőleg: a kánai menyegzőn olyan hívők vettek részt, akik félték Istent és akiknek Isten volt az életük középpontjában. Jézust és nemrégiben választott tanítványait is ezért hívták meg. Nem azért voltak együtt, hogy dorbézoljanak – szemben a hitetlenek által szervezett, világias összejövetellekkel –, hanem hogy megosszák örömeiket afelett, hogy két ember döntött: egyesülnek a házasság szent kötelékében és családot alapítanak.

A kánai menyegzőről szóló rész ezekkel a szavakkal zárul:

Ezt tette Jézus első jelként a galileai Kánában, így jelentette ki dicsőségét, és tanítványai hittek benne. *(János 2:11)*

(János 2:11)

Jézus csodatételében Isten dicsősége nyilvánult meg. A messiási korszak új bor bőségével vette kezdetét, ami Isten áldásának megrendítő jelképe az Ószövetségben (Ézsaiás 25:6–8; Ámós 9:11–15). Jézus tettének üzenetét nem értelmezték félre egy „ingyen sörre” való meghívásként.

A partik célja a tiszta élvezet és nem az, hogy az emberek figyelmét Istenre irányítsák. Felületesen viselkedésre ösztönöznek, sőt a résztvevők viselkedése, beszélgetései gyakran sokkal rosszabbak egyszerű felszíneskedésnél.

Levelében Péter apostol szembeállítja a keresztények új életét a megtérésük előtti életükkel:

Bizony, elég volt abból, hogy a múltban a pogányok szokása szerint kicsapongásokban, kívánságokban, részegeskedésekben, dorbézolásokban, tivornyázásokban és szentségtelen bálványimádásokban éltetek. Azért csodálkoznak rajtatok, sőt káromolnak titeket, mert nem rohantok velük együtt a kicsapongásnak ugyanabba a posványába. De számot fognak adni annak, aki készen áll ítélni élőket és holtakat. *(1 Péter levél 4:3–5)*

(1 Péter levél 4:3–5)

Néhány vallásos ember úgy gondolja, hogy amíg nem isznak mértéktelenül a partikon, jó keresztény példával járnak elől. Nem veszik figyelembe, hogy nem egyszerűen az alkohol a probléma. Az alábbi részben Pál leírja, hogy mi mindent foglal magába a szent élet:

Legyetek tehát Isten követői mint szeretett gyermekei, és éljetez szeretetben, ahogyan Krisztus is szeretett minket, és önmagát adta értünk áldozati ajándékkul, Istennek kedves illatként. Ellenben paráznaság, bármiféle tisztátalanság vagy nyereszkesedés még szóba se kerüljön közöttetek, ahogyan ez szentekhez méltó, se szemérmertlenség, se ostoba beszéd vagy kétértelműség, mert ez nem illik, hanem inkább a hálaadás. Hiszen jól tudjátok, hogy egyetlen paráznának, tisztátalannak vagy nyereszkesedőnek, azaz bálványimádónak sincs öröksége Krisztus és Isten országában. Senki meg ne tévesszen

titeket üres beszédével, hiszen éppen ezekért sújtja Isten haragja az engedetlenség fiait.

Ne vegyetek tehát részt ezekben! *(Efezus levél 5:1-7)*

(Efezus levél 5:1-7)

Lehetetlen nem megalkudni ennek a mércének a tekintetében úgy, hogy közben olyan emberekkel töltjük az időnket, akik a saját élvezeteiket keresik – különösen, ha ez alkoholfogyasztással is együtt jár.

A viccelődés, felületesség, anyagias, világias vagy egyenesen erkölcstelen témákról való társalgás, nem is beszélve a résztvevők erkölcstelen viselkedéséről, mind lehetlenné teszi egy keresztény számára az ilyen összejöveteleken való részvételt. Csak akkor lehetünk valódi bizonyosságok Istenről, ha arra törekszünk, hogy szentségét és tisztaságát életünk minden területén visszatükrözzük – ami magába foglalja az ilyen rossz befolyásoktól való elhatárolódást is:

Ne tévelyegjete: „A jó erkölcsöt megrontja a rossz társaság!” *(1 Korinthus levél 15:33)*

(1 Korinthus levél 15:33)

Azoknak, akik kifogásokat keresnek, hogy részt vehessenek világias tevékenységekben, érdemes megvizsgálniuk magukat, hogy valóban nem szeretik-e a világiasságot. Nem éppen emiatt válogatják meg annyira, hogyan milyen bibliai igékkel igazolják a keresztény élettel kapcsolatos sajátos mércéjüket?

Végezetül, miután meghiúsult minden más próbálkozásuk arra, hogy megvédjék a barátság-evangelizációt, gyakran ezt mondják:

6 „Mi a probléma? Isten azt akarja, hogy szórakozzunk!”

A „szórakozás” kifejezés egyszer sem fordul elő az egész Bibliában. Egy ilyen kijelentés inkább a világi élvezetekhez való ragaszkodásból fakad. Jézus valami sokkal mélyebbet ígért; valamit, ami mindennél jobban betölt minket:

Békességet hagyok nektek, az én békességemet adom nektek, de nem úgy adom nektek, ahogyan a világ adja. Ne nyugtalankodjék a ti szívetek, ne is csüggedjen! *(János 14:27)*

(János 14:27)

A halála előtti éjjelen Jézus ezt is mondta a tanítványainak:

Ahogyan engem szeretett az Atya, úgy szeretlek én is titeket: maradjatok meg az én szeretetemben! Ha parancsolataimat megtartjátok, megmaradtok a szeretetemben, ahogyan én mindig megtartottam az én Atyám parancsolatait, és megmaradok az ő szeretetében. Ezeket azért mondom nektek, hogy az én örömöm legyen bennetek, és örömtök teljes legyen. *(János 15:9-11)*

(János 15:9-11)

Valóban elhiszed ezt?

Sok mai vallásos ember előtt rejtve marad ennek az örömnak és teljességnek a valósága, mert inkább világi élvezeteik betöltését keresik, olyannyira, hogy a szórakozás nélküli életet unalmasnak képzelik el. Ez esetben látható leginkább, hogy nem az evangélium hirdetése a valódi oka annak, hogy szórakozni járnak a nem hívőkkel, hanem a saját vágyaik. A „megközelíthetőségre” való hivatkozás kifogás csupán.

7 Záró gondolatok

Az egy szent Isten, az élet szerzője és mindenek Ura megbecsülését fejezi ki irántunk azzal, hogy megbocsát és személyes kapcsolatot akar építeni velünk. Hálánk legkisebb és egyetlen megfelelő kifejezése, hogy életünket teljes egészében visszaadjuk Neki. Jézus képessé teszi a testét, az egyházat arra, hogy úgy éljen, amint ő élt – felajánlva a szeretet szent áldozatát, hogy „*amilyen ő, olyanok legyünk mi is ezen a világon*” (vö. 1 János levél 4:17, Káldi-Neovulgáta fordítás). A hívők szeretetében és egységében Isten szentsége, jósága és szeretete tükröződik vissza. A nem hívők ezáltal szembesülhetnek azzal, hogy ki Isten, mit is jelent valójában úrnak elismerni Őt az életükben és az Ő jelenlétében élni. E bizonyosság ellenére az evangélium üzenete botránkozás köve lesz sokaknak [8], különösképpen a vallásos emberek számára.

Ha valaki hívőnek vallja magát, de nem él Isten félelmében (ti. világias érdeklődése miatt), annak élete torz képet fest Istenről, mert azt sugallja a kívülállóknak, hogy az Istennel való kapcsolatot összeköthetik önző életük folytatásával. Az életük által tagadják, hogy maga Isten és a Neki való szolgálat a legnagyobb örömforrás, amely összehasonlíthatatlan bármely világi „örömmel”.

Őszintétlen összekötni a „hitet” világias tevékenységekkel, hogy embertársaink vágyait kihasználva „befogadóbbá” tegyük őket. Ez éppen olyan, mint bármely manipulatív marketing stratégia. Hasonlóan őszintétlen és mások szabadságának megsértése az, ha valaki azzal a hátsó szándékkal köt barátságokat, hogy befolyásolja őket, hogy hinni kezdjenek.

A hit azt jelenti, hogy hűségesek maradunk Jézus szavaihoz az életünkben és az üzenetünkben, még ha gúnyolnak vagy üldöznek is emiatt, éppúgy ahogy Jézus maga mindvégig hű maradt az igazsághoz. Csak úgy segíthetünk az embereknek, hogy üdvözüljenek – és magunk is csak úgy üdvözülhetünk –, ha nem vagyunk megalkuvóak az evangélium üzenetével kapcsolatban.

Ti vagytok a föld sója. Ha pedig a só megízetlenül, mivel lehetne ízét visszaadni?
Sem mire sem való már, csak arra, hogy kidobják, és eltapossák az emberek. Ti vagytok a világ világossága. Nem rejthető el a hegyen épült város. (Máté 5:13-14)

(Máté 5:13-14)

Ha vannak gondolataid vagy kérdéseid az írásunkkal kapcsolatban, örülünk, ha megírod nekünk e-mailben!

Elérhetőséged*:

Üzenet*:

E-mail elküldése

Végjegyzet

1. Magyar területen is közkedvelt ez az evangelizációs módszer, jóllehet nincs még igazán honos megnevezése.

- Néhány kiadvány az angol „friendship evangelism” szözszerinti fordításával „barátság-evangelizációként” hivatkozik rá. Jobb híján, írásunkban mi is ezt tesszük, vagy körülírjuk a gyakorlatot.
2. Érdekes az Egyszerű fordítás szövegváltozata: „Isten, aki kegyelmet adott nekünk, ilyen szolgálatot bízott ránk. Ezért nem veszítjük el a bátorságunkat, és nem adjuk fel! Elutasítjuk azokat a szégyellnivaló dolgokat, amiket az emberek titkolnak. Nem ravaszkodunk, és nem hamisítjuk meg Isten üzenetét. Ellenkezőleg, az igazságot mondjuk és tesszük, mindenki előtt nyilvánvaló módon. Így mutatjuk meg az embereknek, hogy kik vagyunk mi valójában Isten szemében. Az az örömhír, amit hirdetünk, mégis el van takarva, és érthetetlen egyes emberek számára. De csak azoknak, akik a teljes pusztulás felé mennek. Ezek a hitetlen emberek nem képesek megérteni, mert ennek a világnak az «istene», azaz a Sátán elsötétítette a gondolkodásukat. Azért tette ezt, hogy azok ne láthassák az örömhír fényét. Az örömhír pedig Krisztus dicsőségéről szól, aki minden tekintetben olyan, mint maga Isten. Mert mi nem magunkról, hanem Jézus Krisztusról beszélünk, és azt bizonyítjuk, hogy ő az Úr. Magunkat pedig úgy tekintjük, mint a ti szolgáitokat, Jézus kedvéért. Isten egyszer régen azt mondta: «Ragyogjon fel a fény a sötétségből!» Ő gyűjtött világosságot a mi szívünkben is. Emiatt tudtuk felismerni és megismerni az Isten dicsőségét Jézus Krisztusban, az ő személyében és jellemében.”
 3. Érdekes az Egyszerű fordítás szövegváltozata: „Isten, aki kegyelmet adott nekünk, ilyen szolgálatot bízott ránk. Ezért nem veszítjük el a bátorságunkat, és nem adjuk fel! Elutasítjuk azokat a szégyellnivaló dolgokat, amiket az emberek titkolnak. Nem ravaszkodunk, és nem hamisítjuk meg Isten üzenetét. Ellenkezőleg, az igazságot mondjuk és tesszük, mindenki előtt nyilvánvaló módon. Így mutatjuk meg az embereknek, hogy kik vagyunk mi valójában Isten szemében. Az az örömhír, amit hirdetünk, mégis el van takarva, és érthetetlen egyes emberek számára. De csak azoknak, akik a teljes pusztulás felé mennek. Ezek a hitetlen emberek nem képesek megérteni, mert ennek a világnak az «istene», azaz a Sátán elsötétítette a gondolkodásukat. Azért tette ezt, hogy azok ne láthassák az örömhír fényét. Az örömhír pedig Krisztus dicsőségéről szól, aki minden tekintetben olyan, mint maga Isten. Mert mi nem magunkról, hanem Jézus Krisztusról beszélünk, és azt bizonyítjuk, hogy ő az Úr. Magunkat pedig úgy tekintjük, mint a ti szolgáitokat, Jézus kedvéért. Isten egyszer régen azt mondta: «Ragyogjon fel a fény a sötétségből!» Ő gyűjtött világosságot a mi szívünkben is. Emiatt tudtuk felismerni és megismerni az Isten dicsőségét Jézus Krisztusban, az ő személyében és jellemében.”
 4. Az idézetben a prófétálás nem a jövő megjelentésére vonatkozik, hanem a közös épülést szolgáló tanításra, amint az, ugyanebben a fejezetben, a 3–5. versekből megérthető: „Aki pedig prófétál, emberekhez szól, és ezzel épít, bátorít, vigasztal. Aki nyelveken szól, önmagát építi, aki pedig prófétál, a gyülekezetet építi. Szeretném ugyan, ha mindnyájan szólnátok nyelveken, de még inkább, ha prófétálnátok; mert nagyobb az, aki prófétál, mint az, aki nyelveken szól, kivéve, ha meg is magyarázza, hogy a gyülekezet is épüljön belőle.”
 5. Erre példa egy ókeresztény apologéta, Minucius Felix *Octavius* című műve, melyben egy pogány és egy keresztény párbeszédét illusztrálja valós korabeli vitákra alapozva. A párbeszéd egyik szereplője, a keresztények pogány ellenfele, Caecilius így érvel: „[...] Ti pedig aggódó várakozással és szorongó félelemmel telve még a tisztességes élvezetektől is tartózkodtok, nem keresitek fel a látványosságokat, nem vesztek részt a körmeneteken, nem jelentek meg nyilvános lakomákon, irtóztok az ünnepi versenyjátékoktól [...] Így hát ti boldogtalanok, nemhogy nem támadtok fel, de még csak nem is éltek.” (Minucius Felix: *Octavius*, XII. 5–6. In: *Catena fordítások*. [2. kötet, Monográfiák] Szerk.: Somos Róbert, Heidl György. Budapest, Paulus Hungarus-Kairosz Kiadó, 2001. 63–64. p.)
 6. Lukács 19:1–10
 7. János 1:22–23; Márk 1:6
 8. vö. 1 Péter levél 2:7–8

© 2022 keresztények.hu - Minden jog fenntartva.

E dokumentum változatlan és teljes formában történő sokszorosítása magánhasználatra megengedett.

Minden más jellegű felhasználás, illetve a kiadás bármely formája csak írásos beleegyezésünkkel lehetséges.

Ha másként nem jelöljük, a weboldalunkon található írásainkban közölt bibliai részeket az 1975. évi Újfordítású Biblia javított kiadásából (Budapest, Magyarországi Református Egyház Kálvin János Kiadója, 1990), valamint a Revideált új fordításból (RÚF 2014. Budapest, Magyarországi Református Egyház Kálvin János Kiadója, 2014) idézzük.